

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

(גיליון 4 - שנת תשפ"ב גיליון "וירא" – יז' מרחשון תשפ"ב, 23 לאוקטובר 2021)

לע"נ אמו"ר ר' יוסף-חיים ב"ר יעקב רוט ז"ל

ב"ה

"נקודה טובה" לפרשת "וירא" - "בְּלִבִּי מִשְׁכַּן אֲבֹנָה"

רבי אֶלְעָזָר אֶזְרָרִי, היה מקובל, דרשן ומשורר שחי בצפת במאה ה-16. הוא מפורסם בעיקר בשל חיבוריו - הפיוט "ידיד נפש" ו"ספר חרדים", ספר מצוות שנחשב גם כספר יסוד בתורת המוסר (ויקיפדיה).

באחד משיריו מופיע מופיעה האימרה הבאה: **"בְּתוֹךְ לִבִּי מִשְׁכַּן אֲבֹנָה לְזִיוו, קָרְבָן תִּקְרִיב לוֹ נִפְשֵׁי הַיְחִידָה"**. שיר המתכתב עם **עקידת יצחק** - המאורע המונומנטלי (החשוב והגדול) המופיע בפרשתנו, **פרשת "וירא"**,

מהי כוונת המשורר?! ומהו קורבנו?!

בגליון הקודם הבאנו את סיפור חייו של הגאון הרב יוסף דב הלוי סלובייצ'יק, שהיה חבר במועצת גדולי התורה של "אגודת ישראל" בארה"ב. שנים ספורות לאחר מכן, הרב "חצה את הקווים", עבר לתנועת "המזרחי" והפך לאחד מנושאי דגלה של הציונות הדתית באמריקה. זה היה מהלך נועז ותובעני וקשה, שנבע מתוך אמת פנימית עמוקה. כך תיאר הרב סלובייצ'יק את הקושי במעבר הזה:

בניתי מזבח, עליו הקרבתי לילות של נדודי שינה, ספקות ופקפוקים... יהודים כמוני ואחרים, אשר שרשיהם יונקים מן הקרקע העתיק של אביי ורבי ואשר התקשרו עם התנועה (אגודת ישראל), הרי הם נדרשים (בעת מעבר שכזה) **להקריב** על המזבח הזה, את **מנוחת הנפש** שלהם ואת **יחסי החברות והידידות** שלהם... (ערוך על פי דבריו. מתוך "חמש דרשות").

דברים אלה, פותחים לנו פתח להבנת משמעותו של המזבח הפנימי, הנמצא בליבו של האדם.

במהלך חייו אנו חיים ב"מתח" בין עולמות שונים. בין הדחוף לחשוב, בין העבודה למשפחה, בין הצרכים והשאיפות לבין האילוצים. בין האידאלים האלוקיים (תורה ומצוות) והאישיים, לבין קרקע המציאות... מתח ה"קורע" אותנו לכיוונים שונים...

כל החלטה "כבדה" ומשמעותית, גובה מאיתנו מחיר של לבטים וחששות, ספיקות, פחדים ונדודי שינה. לפני ואחרי... ובכל החלטה יש תמיד ויתור על משהו. ויתור היוצר אצלנו תחושת החמצה.

והאדם נדרש לייצר לעצמו מערכת של "איזונים", בקביעת סדרי העדיפויות שלו.

כאן המקום לציין את תפיסת העולם של הציונות הדתית, המיישמת את תורת ישראל בכל שטחי החיים הלכה למעשה – בשדה, בכיכר השוק באולמות המשפט ועוד. תפיסת עולם הרואה ב"ויו החיבור", את סמלה: "תורה ועבודה", "הלכה ורפואה", "תורה עם דרך ארץ" ("דרך ארץ" במובן של פרנסה והשכלה) ועוד ועוד.

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

ומי שחי בעולם "רב מוקדי" שכזה, של "תורה ו... – תורה ויישומה בכל מעגלי החיים", מרגיש כאמור "מתוח" ו"קרוע"... בין ה"מוקדים" הרבים האלה (וראה על כך עוד, בספרו החדש והמרתק של הרב יהודה ברנדס – "המקף והאליפסה").

אולי אפשר לומר שכל חיבוטי הנפש - איך נכון לחיות בעולם הזה על פי התורה וליישם אותה למעשה, הם חלק מן המצווה. חלק מחשבתי העולה לרצון ולקורבן לפני ה', על מזבח ליבנו הפנימי.

קורבן של מחשבה, המצטרף למעשה.

כך אפשר לראות בשירו של רבי אלעזר אזכרי מעין קריאה לכל אחד מאיתנו, להיות מודע למחשבותיו, לתהליך עשיית החלטות שלו, בצד ה"מחירים" והויתורים. תהליך שגם הוא מעין מעשה מצווה.

את ה"מתח" וההתמודדות בין הקטבים השונים בחייו של האדם, היטיבה לבטא שחר הדר (מילים) בשירה: "בין קודש לחול" (לחן: אמיר דדון), במילים **מִסַּע כָּבֵד, אֲמַת מְשִׁתּוֹלָלֶת, בְּמִקּוֹם מְמַנּוּ בְּאֵתֵי אֵין שְׁלוֹם** (אלא מלחמה פנימית) ועוד...

בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל אֲנִי חִי
עִם הָאֲמַת שְׂמִשְׁתּוֹלָלֶת בִּי
עִם אֶלֶף הָרְגָלִים
עִם כָּל צְלָקֶת שֶׁעַל פְּנֵי
אֲנִי יוֹצֵא שׁוֹב לְפָנָי אֶת הַמַּלְאִים
בֵּין הַמְּצִיאוֹת לְשִׁגְעוֹן הַכֹּל חוֹזֵר אֵלַי
שָׁם בְּמִקּוֹם מְמַנּוּ בְּאֵתֵי אֵין שְׁלוֹם
וְהַמִּסַּע הַזֶּה כָּבֵד וְקִצָּת גְּדוֹל עָלַי
אֲנִי צָרִיךְ לְגַדֵּל מִזָּה וְדִי
לְגַדֵּל מִזָּה וְדִי
שָׁמַר נָא עָלַי
רַק שְׁלֵא יִכְשְׁלוּ רַגְלַי...

נחתום בשיר "בלבבי משפן אבנה", שכתב הרב יצחק הוטנר (ראש ישיבה בארה"ב, בעל סדרת ספרי המחשבה וההגות ה"פחד יצחק". נפטר 1980). שיר שכנראה "נולד" לאור שירו של רבי אלעזר אזכרי בו פתחנו. שיר שכעת נוכל להבין טוב יותר מהי מהותו של הקורבן הפנימי...

בְּלִבִּי מִשְׁפָּן אֲבָנָה
לְהִדָּר כְּבוֹדוֹ,
וּבְמִשְׁפָּן מִזְבַּח אֲקִים
לְקַרְנֵי הוֹדוֹ,

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

ולגר תמיד
אקח לי
את אש העקדה,
ולקרבן אקריב לו
את נפשי היחידה.

מברכת את רוטה, מה רוט

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה (במייל ו/או בווטסאפ), ניתן לפנות למייל: rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת? הפץ בין חבריך.**